

A halál híre Nagyváradon.

Városszerie mély megdöbbenést keltett vasárnap reggel a megrázó gyászhir **Pável Mihály** v. b. t. t. nagyváradai gör. szertartású kath. megyés püspök haláláról.

A katasztrófa az elhunyt püspök káptalanának tagjait és udvari papságát is mélyen megrendítette, mert alig három héttel ezelőtt teljesen jó egészségben távozott elszékhelyéről: Nagyváradról a kiváló főpap s azóta sem értesültek egészségének változásáról. Teljesen egészséges volt szombat éjjelig. Este a megszakított jó étvágygal költötte el vacsoráját **Szlatina-Füreden**, ahol május 10. óta tartózkodott. Amikor pihenésre volt szüksége, vagy Szlatina-Füredet, vagy Bihar-Füred pompás vidékét kereste fel.

Szombaton éjtel 1 órakor hirtelen fuldoklási rohamok támadták meg. Még volt annyi ereje, hogy csengetett, amire **Mihálka** József fürdőgondnok sietett az agg főpap ágyához.

Ekkor már alig tudott szólni a beteg püspök.

— Rosszul vagyok, siess, hozz papot. Erzem, hogy most meghalok. Nem tudok lélegzeni.

Dr. **Gally** János orvos és **Boross** János lelkész majdnem egy időben érkeztek meg, de ekkor már megszűnt élni az áldott lelkű, apostol-szellemű főpap. Dr. **Gally** konstata, hogy szívszélhűdés vetett véget oly gyorsan életének.

Reggel 7 órakor már a szélrózsa minden irányában szétvitte Akna-Szlatináról a gyászhirot a táviró.

Nagyváradra vasárnap reggel érkezett **Bud** Titusz püspöki külhelynöktől a gyászhir, a gör. kath. püspöki lakba és dr. **Laurán** Agoston pápai praelatus, püspöki helynökhöz. Leirhatatlan hatása volt a váratlan gyászhiroknak.

Csakhamar kitűzték a székesegyházra, a püspöki lakra, az olasz-i plebánia templomára, a fineveldére, a gör. kath. iskolára a gyászlobogót.

Reggel 9 órakor a káptalan tagjai tanácskozásra gyűltek össze.

Kövér Tivadar nagyprépost könnyekig meghatva közölte a megrendítő gyászhirot, mely az egyházmegyét érte nagynevű püspökének váratlan elhunytá által.

A káptalan tagjai mély fájdalommal vették tudomásul a gyászhirot.

Megállapodásukhoz képest távirati uton utasították **Bud** Titusz máramarosi püspöki külhelynököt, hogy intézkedjék a temetés módzatairól.

A temetés holnap, szerdán, június 4-én délelőtt 10 órakor lesz **Szlatinán**.

Az elhunyt főpap ugyanis még életében többször azon határozott kívánságának adott kifejezést, hogy holttestét ne balzsamozzák be s ott temessék el, a hol meghalt.

A temetésen a káptalant **Laurán** Agoston püsp. helynök és **Nyes** Mózes kanonok képviselik. **Laurán** Agoston ifj. **Pável** Mihálylyal, az elhunyt unokaöccsével már tegnap délelőtt elutazott, míg **Nyes** Mózes kanonok az egyházmegyei hivatal küldöttével: Ciceronescu Sámuel és Darabant Györggyel, továbbá Genéz János esperessel utazik a temetésre.

*

Pável Mihály püspök unokaöccse: ifj. **Pável** Mihály máramarosmegyei levéltárnok még vasárnap Nagyváradra érkezett az elhunyt püspök wertheim-szekerényének a kulcsaival.

A káptalan tagjainak közbejöttével feluyították a szekrényt, de végrendeletet nem találtak.

Különben **Pável** püspök életében kijelentette, hogy végrendeletet nem hagy. Mint megyés püspök, különben is csak a korona engedélyével, megváltás után végrendelezhetett volna.

Általában az a vélemény, hogy nem nagy érték maradhatott **Pável** püspök hagyatékában, mert amint nagyobb összeg állott rendelkezésre, mindjárt keresett módot és alkalmat, hogy azt valamely kulturális, vagy jótékony célra juttassa.

*

A feledhetlen emlékü püspök halálával elárvult egyházmegye ügyeinek vezetéséről még nem tanácskozott a káptalan, s csak a temetés után fog intézkedni a káptalani helynök megválasztásáról.

Tegnap még csupán a gyászjelentéseket küldték szét az egyházmegye papságához, de a gyász mikénti kifejezéséről, gyászmisék tartásáról, még csak a későbbben kibocsátandó pásztorlevélben intézkednek.

*

A gör. kath. káptalan a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

A nagyváradai gör. kath. székesegyházi káptalan szomorodott szívvvel, de Isten akaratában való feltétlen megnyugvással tudatja, hogy nagyméltóságú és főtisztelendő

PETERITYEI

PÁVEL MIHÁLY

nagyváradai gör. szert. kath. megyés püspök, római gróf, pápai trónálló és házi főpap, 6 cs. és apostoli kir. Felsőlegény valóságos belső titkos tanácsosa, az első osztályú vas-korona-rend birtokosa, a Ferencz József-rend lovagja, az egyházmegyei összes kulturális intézmények újjászervezője és második megalapítója, az egyházmegye legnagyobb jótévedője, folyó évi június hó 1-én, hajnali 2 órakor, Akna-Szlatinán, áldásos életének 75-ik, áldozásának 51-ik, püspökségének 30-ik és a nagyváradai gör. kath. egyházmegye élén teljesített apostoli munkássága 23-ik évében, hirtelen elhunyt.

Az érdemekben gazdag főpásztor porhüvelyei folyó június hó 4-én délelőtti 10 órakor fognak, az engesztelő szent mise áldozat után, az egyház szertartása szerint, Falu-Szlatinán eltemettetni. Nagyvárad, 1902. június hó 1-én. Az örök világosság fényeskedjék neki!

A részvét megnyilatkozása.

A mélyen lesújtó gyászhiro nemcsak Nagyváradon, hanem az egész országban mély részvétet keltett.

A gyászeseiről azonnal távirati uton értesítették királyi Felsőlegény, Mihályi érseket, a miniszterelnököt, a kultuszminisztert, a bécsi pápai nuncziust, az összes püspököket stb.

A kabinetirodának küldött távirat szövege a következő volt:

»Kérjük hódolatteljesen tudatni Ö cs. és apostoli királyi Felsőlegényvel, hogy **Pável** Mihály nagyváradai gör. szertartású katolikus püspökünk ma hajnalban Szlatinán váratlanul elhunyt.»

Még vasárnap távirat érkezett az udvartól, amelyben a legmagasabb helyről kifejezett részvét jut kifejezésre. A kabinetiroda sürgönye a következő:

Főtisztelendő görög szertartású katolikus székeskáptalannak

Nagyvárad.

Ö csász. és apostoli kir. Felsőlegény részvétét nyilvánítja nagyérdemű

A „TISZANTUL“ TÁRCZAJA.

Francia reklám.*

Ha a francia reklám nagyban eltér a magyar, német, angol s az amerikai reklámtól, úgy ennek okát a francia sajtó sajátosságában kell keresnünk. A francia sajtó igen sok tekintetben eltér a magyar vagy német sajtótól s ez annak a ténynek a következménye, hogy a francia sajtó egész más célokat szolgál, mint más államok sajtója. Az angol és az amerikai olvasóközönség lapjából első sorban értesülni óhajt a világban történetekről s csak másodsorban várja, hogy a szellemi terméket diszesen szolgálják neki föl, a mi pedig a francziáknál a főkéllék. Nem akar az újságból tanulni, csak szórakozni és mulatni óhajt vele. Száraz sürgönyök, melyek csak a mezitelen valóságot adják hírül, nem az ő szájaizének valók. Innen van az, hogy a francia sajtóban az irodalmi rész — a tárcza — nagy, tulajdonképpen főszerepet játszik, míg a lap többi része valóságos mostohagyermek. A francia lapokban nincs hírszolgálat, nincs hirdetés, az egész lap tárcza. A legtöbb francia újság naponta há-

* Az Újságkiadók Lapjából vettük át ez érdekes cikket.

rom regényfolytatást közöl, 3-4 rövid elbeszélést vagy csevegést, egy csomó hírt, mely mind humoros, szórakoztató. A legtöbb lap 4 oldalnyi terjedelmű, csak a legtrikább alkalmakkor adnak 6 vagy 8 oldalt.

Csak az utolsó oldalt szánják hirdetésekre, de eldugva minden részében a lapnak találunk reklámhíreket, a hírek között, a tárczában, sőt a vezércikkekben is. Pénzért a lap bármely részét meg lehet kapni s ezt oly ügyességgel helyezik el a lapok, hogy az olvasó mit sem vesz észre. A francia lapokban minden cikket aláírással jelölnek, ha az legalább 50 sor, s a francia újságban a nemzet legelső írónak nevével találkozunk. Az akadémikusok is mind újságírók s így a sajtó — irodalmilag — igen magas-nívón áll és alig hasonlítható össze más nemzet sajtójával. A reklámokat is magas irodalmi stílusban szövegezik, úgy, hogy nem rínak ki a szövegtől. Többnyire oly szellemesen, ötletesen vannak megfogalmazva, hogy az olvasó nem haragudhatik meg, ha a cikk végén észreveszi a lólábat. A legelső írók se riadoak vissza attól, hogy egy ilyen reklám-cikket meg és aláírjanak.

Igy pl. az elhunyt kiváló kritikusnak, **Francisque Sarcey**-nek speciálitása volt európai híre szert tett bírálatában bizonyos dolgoknak reklámot csinálni. Egykor egy egész ciklust írt egy amerikai biztosító-társaságról

s az ő rendkívüli megnyerő stílusában érdekesítő mondanivalóból oly ügyes tárczákat produkált, hogy csak a legfurfangosabb szakember vette észre, hogy a sorok között minő fizetett reklám lappang. Más író is észrevétlenül viszi be tárczájába a reklámot, sőt némely dolgoknak regényekben is ítik a reklám nagydobját. A hírneves párisi nőiszobó, **Vorth** pl. különösen a regényekben közölt reklámjainak köszönheti híret s ezt értik már a többi kereskedők, kik szőnyeget, butort, műtárgyakat stb. árulnak.

Természetes, hogy a reklámnak ez a módja óriási pénzbe kerül, de ócsoró hirdetés a francia lapokban egyáltalán nincsen s így van az, hogy a szegény emberek igen ritkán fordulnak mondanivalójukkal az újság hirdetési rovatához. A kishirdetési rovat, mely Magyarországon és Európa egyéb államaiban oly nagy mértékben ki van fejlődve, Franciaországban majdnem egészen ismeretlen. Hogy is volna különben lehetséges, hisz a szegény ember nem tud annyi pénzt áldozni!

A **Figaroban** például a kishirdetés egy sora hat frank, a lap második vagy harmadik oldalán, a hol a helyi híreket közlik, a reklámnak legalább 10 sornyinak kell lennie, melynek mindenik sora 25 frankba jön; az első ol-

főpásztornak, Pável Mihály püspök 6 Nagyméltósága elhunytá alkalmából. — Legfőbb parancsra: *König*.

Vassary Kolos hercegprímás az első között fejezte ki a következő táviratban részvételt:

Fogadja a főtisztelendő káptalan az egyházmegye főpásztornak gyászos elhunytá alkalmából benső részvétemnek őszinte kifejezését.

Vassary Kolos, bibornok.

Tallidni bécsi nunczius részvétsürgönye a következő:

A ft. Káptalannal együtt siratom halálát a kedvelt püspöknek, és lelkének nyugalmat esd Istentől

Tallidni nunczius.

Szell Kálmán miniszterelnök részvéttávirata a következő:

Pável Mihály püspök váratlan gyászos elhunytá alkalmából fogadja a főtisztelendő káptalan őszinte részvétem kifejezését.

Szell.

Wlassics miniszter a következő táviratot küldötte:

Méltóságos *Lawrán* Agoston urnak Nagyvárad.

Pável püspöknek, az érdemes főpápnak halála híre váratlanul és fájdalmasan ért, sietek kifejezését adni őszinte részvétemnek.

Wlassics.

Ezekon kívül egész sereg részvéttávirat érkezett a káptalanhoz és az egyházmegyei hivatalhoz.

Távirattal kondoleáltak még Zsilinszky államtitkár, Radu Demeter lugosi püspök, Szabó János szamosújvári püspök és az ottani káptalan, a lugosi g. kath. káptalan, Szabó Sándor máramarosmegyei alispán, a vármegye közönsége nevében is.

Személyesen is rendkívül sokan fejezték ki részvéteket a püspöki lakban. Az első között volt *Vinkler* József vál. püspök, *Fetser* Antal kanonokkal, továbbá *Beöthy* László főispán, *Szunyogh* Péter alispán, *Sal* Ferencz, *Rimler* Károly polgármester, *Mangra* Vazul g. kel. püsp. helynök, *Schlemüller* tábornok; a premontrai rend; Nagyvárad város tisztikara nevében *Ragány* János főszámvevő és *Gerő* rmin főkapitány kondoleáltak.

dalon egy reklám legalább 400 frank, soronként 40 frankjával számítva.

Az ugynevezett krajezáros (sou) lapok valamivel olcsóbbak: a Petit Journal-ban, mely a nép lapja, hetenkint egyszer találunk 6 oldal hirdetést; itt is egy sor 5 frank. A kisebb lapok nem számítanak ugyan olyan árat, de összehasonlítva az angol, magyar vagy német lapokkal, még mindig horribilis az árkülömbözés. A Petit Parisien sora 1 fr. 50 c., a Matin sora 50 centim.

Ezeknél az okoknál fogva nem is keres a francia ember az újságban hirdetéseket, sem ajánlatokat, se kínálást. Valódi értéke csak egy Sarcey-izü tárczának van, de az ilyenek az ára 5000 frankig is emelkedik. Meghatározott árszabás természetesen nincs, az minden egyes alkalommal külön lesz megállapítva. Tisztára kiviláglik ebből, hogy a francia lapok hirdetési rovata nem nyújtja azokat a dolgokat, melyekhez mi szokva vagyunk; elszórtan azonban a sorok között nem is sejtve, hogy hol, elvannak helyezve a jól megfizetett reklámsorok!

Biharmegye és Nagyvárad.

A gyászvir vétele után Biharmegye szék-házára és Nagyvárad város házára kitétték a gyászlobogót.

Pável püspök ugyanis tagja volt Biharvármegye törvényhatóságának és jóltevője a városnak.

Mindkét törvényhatóság díszes koszorút helyez a ravatalra s küldöttség által képviselteti magát a temetésen.

Biharvármegye széles kék-sárga-zöld színű szalaggal ékesített koszoruját *Szunyogh* Péter alispán, *Fapp* János főjegyző, *Varró* Domokos főmérnök s még néhány törvényhatósági tag viszik el: a koszoru felirata: Pável Mihálynak — Biharvármegye közönsége.

Nagyvárad város remek piros-fehér-kék szalagos koszoruját *Bordé* Ferencz főjegyző és *Komlóssy* József tanácsnok teszik le a koporsóra. Felirata: Nagyvárad város közönsége — Pável Mihály nagyváradai gör. kath. püspöknek.

Ezekon kívül még sokan készülnek Nagyváradról a temetésre.

A béke.

Kitchener lord tegnap azt táviratozta az angol kormánynak, hogy a békejegyzőkönyvet, mely a búrok megadásának feltételeit tartalmazza, az összes búr vezérek (Vajjon Krüger megkérdezték-e?) aláírták. Londonban a Mansion Houseban a lordmáyor mindjárt ki is hirdette a békét a szokásos ceremóniák között. A békének feltételeit tegnap délután hirdették ki a törvényhozás mindkét házában. A három éves háboru tehát véget ért a búr köztársaságok függetlenségének megszüntetésével. A búrok vitteül harcoltak, viszont az angolok oly kitarítást tanúsítottak a háboru egész tartama alatt, mely méltán becsülettükre válik. Nincs nemzet a világon, mely ezt a háborút folytathatta volna, 6000 mérföldnyire az anyaországtól háborút vinni több mint 200.000 emberrel, ez olyan rekord, a melyet a történelem nem mutat fel. A vereségek nem csüggesztették el az angol népet, sőt még kormányválságot se idéztek elő. Ez a legutóbbi dolog a legjobban jellemzi az angol nép jellemét.

A magyar delegáció ülése.

Budapest, június 2.

Az ülésteremben legalább is annyi az aranygalléros katonatiszt, mint a delegátus. A hadügyi költségvetés tárgyalására a vezérkari tisztek egész serege jött segédkezni Krieghammernek a delegátusok felvilágosításában.

Mielőtt a hadügyi költségvetéshez fogtak volna, minden vita nélkül elfogadták a bosnyák költségvetést és *Kállay* miniszternek zajos éljenzés között köszönetet és elismerést szavaztak. A karzaton mintegy tíz bosnyák volt néma tanuja ennek az ováczióknak.

Rakovszky Istvánnak vizsgáló bizottság kiküldetésére vonatkozó indítványt egyhangolag elvetették.

Ezután áttértek a hadügyi költségvetés tárgyalására, melyet *Münnich* előadó ismertett.

A költségvetéshez elsőnek gróf *Zichy* János szólott. A tisztán katonai dologhoz nem szólhat, mert nem ért hozzá és a költségvetést csak gazdasági, illetve pénzügyi szempontból kívánja bírálni. Kifogásolja a rendkívül nagy póthitelt, melyet a hadügyminiszter kér a delegációtól.

Kérdi, hol lesz a határa ennek a folytonos költségemelésnek? Sajátságos jelenségnek tartja, hogy a hármasszövetség hatalmai a hadi terheket folyton emelik, dacára annak, hogy mindig azt emlegetik, hogy ez e szövetség a béke érdekében köttetett. Azelőtt azt mondták, hogy azért kell a hármasszövetség, mert különben a hadi terheket óriási módon kellene fokozni, most hogy meg van a hármasszövetség, azt mondják, hogy a béke fenntartására erős hadseregeket kell tartani. Ez a kérdés olyan cirkulus viciozus.

Nem lehetne-e éppen a hármasszövetség útján a lefegyverezés eszméjét megpendíteni? Hiszen mindenki a békét akarja. A czár maga is a béke apostolaként lépett fel és Franciaország is a béke érdekében kötötte meg a kettős-szövetséget. Es mindenek dacára minden államban emelik a hadi létszámot, mintha egy nagy világháboru előtt állanának.

Szóló azt tartja, hogy az, a ki a külügyi expozét, mely a helyzetet a legbékésebb színben tüntette fel, megszavazta, az nem fogadhatja el a hadügyi költségvetést. Mert ha a helyzet békés, mi a célja a rendkívül nagy póthitelenek? Az összes mérvaó tényezők szerint a béke belátható időre biztosítva van, tehát a költségvetést nem szavazza meg.

Bolgár Ferencz védelmébe veszi a költségvetést és azt mondja, hogy a rendes kiadások alig emelkedtek, a mi bizonyítja, hogy a hadsereg organizációja már meg van állapodva és új szervezésről egyelőre szó nincs.

Megelégedéssel fogadja a hadügyminiszter jelentéseit, mert a hadsereg jó és önértetes. Ezt elismerik ugy a bel- mint a külföldön.

Rakovszky István: Hát a nemzeti színű zászló hová lett? (Czélzás a régi nemzeti pártra, melyhez azelőtt Bolgár tartozott és a mely mindig a magyar kardbojtot és a nemzeti zászlót követelte.)

Bolgár Ferencz: A mit a hadseregben jónak talált, azt azelőtt is elismerte és most is kiemeli.

Bolgár Ferencz után gróf *Wilczek* János és *Okolicsányi* László beszéltek még a költségvetés ellen, mely után azt általánosságban elfogadták.

UJDONSÁGOK.

Tüzoltó különítmény Várad-Olasziban.

Nagyvárad ma és tizenöt év előtt.

Kulturális intézményeink addig is voltak, de hogy milyen nyomot hagyott Nagyvárad fejlődésében ez a másfél évtized, azt csak azok tudják elösmerni és méltányolni, akik állandóan figyelemmel kísérik a város fejlődését.

Ha szólás-mondássá válott az, hogy: szegények vagyunk de jól élünk, igazabban lehet variálni Nagyváradra: szegények vagyunk, de fejlődünk.

Ami másfél deczinum alatt történt Nagyváradon szép, jó.

Nem is akarunk most erre kiterjeszkedni.

Csak a fejlődés egy újabb intézményéről írunk most.

Régi óhaja Nagyvárad egy részének, a régi polgároknak, hogy a tüzoltó őrnagy távollását tekintve, ebben a városrészben, a Réten egy tüzoltó különítményt állítsanak fel.

Hosszu vujudás után az ige testté lett.

Tegnap foglalta el új állomását a réti tüzoltó különítmény.

Este hét órakor robogott végig az őrség új állomás helyére: a várad-olaszi rendőralomásra.

Allandóan négy városi tüzoltó lesz itt őrségen. A felszerelés: 4 ember, a felszereléshez 4 ló, 1 kocsis fecskendővel és teljes felszereléssel, 1 kocsis teljes felszereléssel olyan alkalomra, ahol vízvezeték van.

Amint az új őrség megérkezett, a főparancsnok előtt megtette jelentését.

Mezey Mihály a város képviselőjéhez: **Bordé** Ferenc főjegyzőhöz rövid beszédet tartott. Jelentette, hogy a különítmény bevonulásával életbelépett ez a fontos intézmény, amely máától fogva teljesíti itt kötelességét. A város jóindulatába ajánlotta a különítményt.

Bordé Ferenc buzdító szavakat intézett a sorakozott legénységhez. Kérte a réti polgárokat, hogy jóindulattal támogassák az új intézményt.

Ezután az őrség eloszlott. A hivatalos aktus véget érve, dr. **Stocker** József a réti polgárság nevében üdvözölte a megjelenteket s meghívta barátságos lakomára.

A tágas udvaron volt az uzsonnához terítve.

Jelen voltak: **Mezey Mihály**, **Bordé Ferenc**, **Gerő Armin**, **Lukács Ödön**, dr. **Pász Sándor**, dr. **Stocker József**, **Gábor János**, **Fröhlich János**, **Schadeberg Béla**, **Hann Lajos**, **Hanzli József**, **Gazdag György**, **Balogh János**, **Almosdi Illés**, **Zonda György**, **Papp Imre**, **Morvay Vilibáld**, **Balogh Mihály**, **Rosinger Márton**, **Spák János**, **Zsiskov Rudolf**, továbbá az önkéntes tüzoltók közül **Gulyás Gyula**, **Lusztig János**, **Szabó Dezső**, **Heller Miksa**.

Gerő Armin főkapitány, mint a tüzoltóság főellenőrzője, elismerését nyilvánítja az intézmény vezetésére és fejlesztésére. Különösen kiemeli **Mezey Mihály** törekvését és a város ügyei körül kifejtett sok oldalú tevékenységét. Ezek között is első helyen áll a tüzoltó főparancsnoki tendéssel összefüggő buzgósága. Elteti.

Mezey Mihály válaszában kifejti az igazi tüzoltó feladatát s kérte a város és a polgárság támogatását. A hol hiba van, hozzák tudomására, azokat szép szóval vagy ha kell szigorral orvosolja.

Bordé Ferenc örömet fejez ki, hogy ez az alkalom közelebb hozza a réti polgárokkal. Köszöni a megvendéglést és kéri az új tüzoltó intézmény iránt a polgárság jóindulatát.

Dr. **Stocker** József a réti polgárság nevében ismételve megköszöni a város gondoskodásának a tüzoltó különítménnyel kimutatott jó akaratát.

A kedélyes lakoma közben próbát tartottak a tüzoltókkal. Vészjelt adtak a Kert-utczai főőrséghez, amely 9 perc alatt kivonult. Fűrdő-utczára, a várad-velencei különítmény pedig 15 perc alatt robogott a város egyik végétől az új őrségre.

Teljes elismerés illeti a Réten lakó gazdákat, akik nem vendéglőszerűen, hanem saját kamarájuk és pincéjükkel vendéglétek meg a társaságot, sőt kimondták, hogy ezt a napot minden évben barátságos összejövetellel ülik meg.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park. nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d) u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **A bibornok betegsége.** Dr. **Schlauch** Lőrincz bibornok-püspök ur Ó Eminenciájának kezelő orvosa, mint vasárnap megirtuk, konstatálták a betegség normális lefolyását. Tudva azt, hogy minden oldalról mily nagy érdeklődés mutatkozik a magas beteg állapota iránt, kötelességünknek tartjuk tudatni olvasóinkkal, hogy az elmúlt két nap óta lényeges változás nem állott be a gyöngélgedő bibornok állapotában.

* **Bérmálás.** **Radnay** Farkas főlsz. püspök, bibornok-püspökünk Ó Eminenciája segéd-püspöke bérmautjában múlt szombaton Sarkadon 125 és vasárnap Csorváson 478 hívőnek adta fel a bérmálást. Tegnap Orsházán volt s ma Gádoroson (Bánfalva) van a bérmálás, mindkét helyen meghaladja a bérmálások száma az ezeret.

* **Kinevezések.** A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott m. kir. miniszterek a poklosteleki anyakönyvi kerületbe **Gál** Mihály jegyzőt anyakönyvvezetővé, továbbá a kumanyesdibe **Kovács** Sándor segédjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesévé nevezték ki és őket a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

* **Pápai körlevél az Oltári Szentségről.** Urnap előestéjén jelent meg Ó Szentsége legutóbbi encziklikája, amely a Legméltóságosabb Oltári Szentségről szól s kezdő szavai: **Mirae caritatis.** Egyike a pápa legremekebb encziklikáinak, ugy nyelvű, mint tartalmi szempontból. A 92 éves Szentatya szíve legbensőbb melegével szól arról az örök emlékről, amelyet az emberiség számára mindörökké hagyott Megváltója. Behatóan vázolja azon kegyelmeket és malasztokat, amelyek belőle áradnak s minden rendű és rangú embert buzdít arra, hogy minél gyakrabban járuljon az Oltári Szentséghez. Ez a hitélet legnevezetesebb tényezője, a lelkiéletben való tökéletesülésünknek első feltétele. Fölhívja tehát a világ összes püspökeit, hogy hűveiket minden módon buzdítsák amarra, valamint arra, hogy az Oltári Szentség imádatát mindenféle eszközzel mozdítsák elő, amelyek közé első sorban tartoznak az oltár-egyletek, az eucharisztikus kongresszusok stb.

* **Uj aranyország.** **Idaho** tartományban embereknek igen nehezen hozzáférhető sziklavidéken új aranyföldre bukkantak. A tavasz óta ezer meg ezer ember sereglik oda, hogy a sziklát feltépje. Már évek óta sok aranyport találtak a tájvízeiben, a melyek a sziklából erednek. Minden fáradság azonban hiábavalónak bizonyult arra, hogy emberek a meredek sziklák szívéig hatolhassanak. Végre vállalkozók addig robbantották a sziklát és oly gazdag aranyleleteket találtak, a melyek állítólag a kaliforniai aranybányákat is felülmúlják.

* **Népgyűlés Kolozsvárott.** Népgyűlést tartottak tegnap délelőtt Kolozsvárott, hogy a Kossuth-szobor felállítását a fővárosban sürgetésük s ez iránt az országgyűléshez, valamint a székesfőváros törvényhatóságához felírjanak. Mintegy 5000 ember vett részt a gyűlésen, hatóságok, intézetek és egyletek testületileg zászlók alatt, zeneszóval jelentek meg. A gyűlést **Turchányi Gyula**, a kolozsvári Kossuth Lajos asztaltársaság elnöke nyitotta meg. Utána **Tompa Kálmán** színész olvasta fel **Kossuth Ferencnek** a népgyűléshez intézett levelét. Azután **Kovács** János gimnáziumi tanár tartott szép beszédet, melyben Kossuth Lajosnak amerikai és angolországi működését méltatta. Azután Dr. **Asztalos** Kálmán titkár felolvasta az országgyűléshez, valamint a székesfőváros-hoz intézendő iratok szövegét, melyet a népgyűlés egyhangulag elfogadott s a képviselőházhoz intézendő felirat előterjesztésére báró **Feilitzsch** Artur Kolozsvár város országgyűlési képviselőjét kérte fel. Dr. **Barabás** Béla országgyűlési képviselő tartott ezután gondolatokban gazdag beszédet. Érczes hangja, meleg hazafias érzése ihlettel töltötte meg a szíveket. Beszéde végén átnyújtotta a társaságnak Kossuth Lajos egykori poharát, melyet Kossuth Ferenc ajánlkozott a kolozsvári asztaltársaságnak. A gyűlés végeztével társas ebéd volt, délután pedig kivonultak a honvéd vértanúk emlékéhez és azt megkoszorúzták.

* **Rozvány György.** Nagyszalonta városának egy köztisztviselőben álló alakja, nagy időkét megélt kiváló férfiú, **Rozvány György** nagyszalontai ügyvéd 84 éves korában elhunyt, Nagyszalontán. A szabadságharcot mint honvéd tiszt küzdötte végig s midőn a kardtól megvált, mint író szerzett magának dicső érdemeket. Irodalmi munkái közül különösen **Arany János** ifjúkoráról és a szabadságharc egyes mozzanatairól szólók a kiválóan ismertek. Mint társadalmi ember is nagy tevékenységet fejtett ki. A szeretet, mely a kedves öreg urat életében körülvette, nyilatkozott meg temetésén, mely hétfőn ment végbe nagy részvétellel. Az elhunytat özvegye, öt gyermeke, nagyszámu rokonság, köztük veje Dr. **Popovits** György Biharmegye főorvosa, gyászolja.

Sulyos csapás érte **Karácsonyi** Aladár ujságíró kollégánkat, a **Nagyvárad** munkatársát. Menyasszonya **Kussy** Blanka, Dr. **Bádszay** György máramrosszigeti főorvos és nejeinek nevelt leánya, vasárnap reggel rövid szenvedés után elhunyt.

Szabó Károly nagykereskedő ev. ref. espereslelkész tegnap reggel életének 64-ik évében meghalt. A fugyji hitközséget ment látogatni s itt szívizéhvadás folytán érte hirtelen a halál.

Özv. **Fuchs** Józsefné szül. Nagy Mária tisztos matróna is ravatalon fekszik, ki 79 éves korában özvegyiségének 30-ik évében a halotti szentségek ájtatos felvétele után hunyt el. A nagy kort ért matrónát testvére, gyermekei, unokái és nagyszámu rokonsága gyászolja.

Hirtelen hunyt el **Magyari** Gergely is, kinek ravatalát, megtörve a fájdalom sulya alatt, neje, gyermekei és rokonai veszik körül. Hatvankét éves korában boldog házasságának 25-ik évében rövid szenvedés után hunyt el, három kesergő árva és bánatos özvegyét hagyva-hátra.

* **Szunyogh Lőránd balesete.** A nagyváradai anyakönyvi kerület felügyelője Szunyogh Lőránd az anyakönyvek megvizsgálására a múlt szombaton Szombatság községbe kocsizott. Kisérétében voltak **Szöllősy** Ferenc magyar-csékai főszolgabíró s **Klócs** András jegyző is. Alig értek a község határához, a lovak megkokosodva elragadták a kocsit s e közben a gyeplőszij is kikapcsolódott. A főszolgabíró és jegyző ugrottak ki elsőbb a kocsiból, majd utánuk Szunyogh Lőránd is, kinek semmi baja nem történt, a két utitársa azonban könnyebb sérülést szenvedett.

* **Nagyvárad és Biharmegye népessége.** A múlt év elején megtartott népszámlálás eredménye csak most látható teljes egészében, az ország statisztikai hivatal összeállítása alapján. E szerint 1900. decz. 31-én Nagyvárad népessége volt 50,177, ebből a 3159 katonát leszámítva, polgári népesség 47018. Férfi 25596, nő 24501. Nyelv szerint: magyar 44750, német 1404, tót 188, oláh 3335, horváth 27, szerb 25. Magyarul beszél 48382. Vallás szerint: róm. kath. 15391, g. kath. 2884, g. kel. 3638, ág. ev. 879, ev. ref. 14988, unit. 54, izr. 12294, egyéb 53. Ir-olvas 34175. — Biharmegye népessége volt: 527,135, ebből férfi 264,765, nő 262,370. Magyar 280,220, oláh 236,114. Vallás szerint: r. kath. 41194, g. kath. 49338, g. kel. 201,836, ág. ev. 1529, ev. ref. 215,118, izr. 16,876. Ir olvas a megyében 205,890.

* **Jótekonyság.** A Bazar vendéglőben évek óta tanyát vert söröző asztaltársaság újabb jótekonysággal járult eddigi érdemeihez. A nagyváradai gyermekkórház felszerelésére 100 koronát adományozott.

* **Garázdalkodó veszett kutya** **Less**-ről egy veszett kutya, miután ott több ebet összemart beszabadult szombaton Nagyváradra. Itt jártában **Falotay** honvédekézelőiszt kecskáját, azonkívül a légszeszgyár udvarára és a Vámház utcában több ebet összemart. A veszett állat ezután elmenekült. A megmárt ebek a gyeptermesterek adták át.

* **Vulkán a Kárpátokban.** Szemzácziós hírt közöl a *B. H.* legutóbbi száma. A Kárpátok *Strázsa* nevű régi vulkanikus képződésű hegye, a mint látszik, működni kezd. A lakosság zugást, dübörgést hall s a környékbeli falvak kutjaiban a víz eltűnt. Később, mikor a kutak megteltek, a víz meleg volt. A környék nagyon meg van ijedve, mert oly gyanús jelek merültek fel, mint a milyenek a martiniquei *Pelée* kitörését megelőzték. Ott is eltűntek a vizek s az erupciót földalatti dübörgés előzte meg. A *Strázsa*-hegy Eperjestől mintegy 10 kilométernyire van.

* **Emberi szív mint talált tárgy.** Párisban nemrég a Val de Grace székesegyházát renoválták. A restaurálási munkálatok közben a munkások egy szivalaku ezüst kapszulát találtak, körülbelül egy tenyérnyi nagyságban. Egy résen át megláttak valamit, a mi sárgás-barna krétához hasonlított. Ez egy apácának a szíve volt, a kinek teste már régóta porrá-hamuvá vált. A karmeliták az oltár mellett lévő bolt-hajtásos helyiségben szoktak imádkozni. Ebben a helyiségben számos, ilyen arany és ezüst kapszulák voltak. E kapszulákban őrizték meg a nemesi családokból származó apácák szíveit. A forradalom idejében a kapszulákat elrabolták és értékük szerint eladogatták azokat. Hogy a most talált szív kinek a kebelében dobogott egykor, azt nem tudják, de a talált tárgyak között nem utolsó érdekességü.

* **Véres verekedés a lóvásártéren.** Tegnap délelőtt a lóvásártéren lévő *Balogh* féle laczi konyhában üldögélő *Schultz* Géza gépész, *Szekeres* Sándor és *Szabó* Sándor tanyai gazdák nagybajomi lakosokat megtámadták *Foris* Béla *Czoldán* János hentessegédek, és *Bachmann* Lajos államvasuti málházó. A szóváltás tettelegességre fajult, sőt bokkalkal nemcsak véresre verték a nagybajomiak megtámadóit, hanem a két közbe lépő rendőrt is megsértették. A véres verekedés hírére tíz rendőr azonnal a helyszínre sietett s a verekedőket letartóztatták. A rendőrségre előállított tettesek lezárattak, s a folyamatba tett vizsgálati eljárás lesz hivatva a verekedés valódi okát, mely ez ideig kideríthető nem volt, megállapítani.

* **Letartóztatott kéregetők.** Elmúlt éjszaka *Czodler* János és *Varga* János kóbor komédiások a vendéglők és kávéházakban ittas állapotban kéregettek. Majd a rendőrségre kerülvén, lezárattak.

* **Találtatott.** Egy ezüst foglalatú üveges érem és egy sarkantyú. Igazolt tulajdonosaik átvehetik *Mendelényi* Béla rendőrfogalmazónál.

x **A gyermekdivat fejlődése** magával ragadta Nagyvárad iparának haladását is, mert míg eddig az előkelő körök gyermekeik ruházati szükségletét Budapestről, sőt Bécsből szerették be, ma már azt kényelmesen itthon eszközölhetik. Lapunk mai számához mellékelte körlevél szerint *Kalivodáné* K. Ilona a folyó évben hosszabb tanulmányutat tett a kizárólagos gyermekdivat minden titkainak elsajátítása céljából s örömfunkre szolgál tudomásul venni azt, hogy szerzett tapasztalatait itthon érvényesíti. Azon elv, hogy »ruha teszi az embert«, a gyermekeknek is joggal állítható, mert a szülők rendszeretét és izlés iránti érzékét a gyermekeknek ruhája szerint ítélik meg. Ma már nem szükséges gyermekeinknek izléses és a divathoz alkalmazkodó ruházata megválasztásakor gondokkal terhelt perczeket szenvednünk, mert ezen valóban hűzogató pótló divat-salonban a legkényesebb izlésnek megfelelő kiszolgálásban részesülünk. Egyébként ajánljuk a csatolt körlevelet olvasóink szíves jóindulatu figyelmébe.

x **A fa conserválásról.** Az utóbbi években oly rohamosan fellépett építkezési tevékenység folytán a fa értéke hovatovább nagyobb irányban emelkedik, úgy, hogy a fogyasztó közönség jogosan kell a felett gondolkozzék, hogy miképpen lehessen annak tartósságát fokozni. Ezen körülmény igen egyszerű és olcsó módon elérhető a *Contineus* minden vidékén előnyösen

használatban lévő *Carbolineum Patent Avenarius*-fa-praeeparáló olaj-által. Ezen olaj előnyös és gazdasági szempontból igen fontos használhatósága az évek hosszú során át tartott gyakorlat útján tünt ki s példaképpen álljon itt a következő eset: Rövid idő előtt Aachenben két fadarabot szedtek fel egy padlóból mely 20 év előtt lett lerakva; az egyik *Carbolineum Patent Avenarius* olajjal volt bekenve, míg a másik csak természetes módon helyzetetett el s csodálva tapasztalták a jelenlevők a felszedés alkalmával, hogy míg az olajjal praeparált fa teljesen épségben volt 20 év után is, addig a természetes már az ötödik évben enyészettnek indult. Minthogy a *Carbolineum* név alatt igen sok értékelen utánzat van forgalomban, ajánlatos, hogy akik sulyt helyeznek arra, hogy a valódi gyártmány birtokába jussanak, határozottan az egyedül szabadalmazott *Avenarius* védjegyre ügyeljenek.

A *Carbolineum* gyár R. Avenarius Amstetien (Alsó-Ausztria) készséggel küld prospectust és megfelelő felvilágosítást.

x **A nagy jótékonyozó államsorsjáték** nyújtja az egyedüli kedvező alkalmat csekély betéttel nagy összeget nyerhetni. Folyó évi június 12 én tartják meg a XXII ik államsorsjáték hozzását, melynek tiszta jövedelmét közös katonai célok segélyezésére fordítják. A 17 822 kézpénzbeni nyeremény beosztva 350 nagy, 8736 elő- és 8736 utónyereményre, 442.850 koronára rúgnak. A főnyeremény 200.000 korona, ehhez sorakoznak nyeremények 15.000, 10.000, 5000, 2000 stb. koronával. Minden sorsjegyre minden nyereményre játszik és tekintve a sok elő- és utónyereményt, előfordulhat az is, hogy egy sorsjegyre több nyeremény is esik. A XXII-ik jótékonyozó államsorsjáték egy sorsjegye csak 4 koronába kerül.

x **Egy új mezőgazdasági gépgyár** Budapestben. A nálunk már eddig is jó hírnévnek örvendő *Hofherr* és *Schranz* cég Kispesztén, az Üllői-ut mentén, nagyszabású, modern berendezésű mezőgazdasági gépgyárat építtetett, melyet jelen évben üzembe is helyezett. Nevezett cég eddig csak bécsi gyártelepén készült gépeit hozta hozzánk, melyek jóságuk, jó anyag felhasználásával végzett pontos kivitelük és hön viszonyainkhoz alkalmazott helyes szerkezetük miatt külföldi voltak dacára is általánosan elterjedtek és kedveltekké váltak.

Annál örvedetesebb az a körülmény, hogy e gépek most már itthon készülnek. Magyar munkásoknak ad kenyeret a gyár és a magyar anyagot dolgozva fel, valódi hazai iparczikket termel.

A gyártelep minden egyes műhelye és felszerelése mintaserü, épületei szépek, egyszerűek és világos helyiségekkel bírnak. A gyár 600 munkás foglalkoztatására van számítva s jelenleg 300 munkással dolgozik. Mint tisztán mezőgazdasági gépgyár ezen *Hofherr* és *Schranz* féle új gyártelep a legelső közt foglal helyet és a jó kezekben levő vezetés, valamint a mintaserü modern berendezés elég biztosítékot nyújt annak jó gyártmányok előállítására s a magyar gazdaközönség részére ezen új hazai gépporrás határozott nyereséget jelent.

EGYESÜLETEK.

A Népmvelési Egyesület közgyűlése.

A Népmvelési Egyesület, vármegyénk ezen nagyfontossága kultur egylete, mely már 17 év óta szoleálja Biharország népmvelési ügyét vasárnap d. e. 11 órakor a vármegyeház kistermében közgyűlést tartott, melyet ünnepélyes színezetűvé tett azon körülmény, hogy vármegyénk két érdemes tanítójának: *Bere* János remeczí gör. kel. és *Kemény* Andor tinódi áll. tanítóknak itt adták át a miniszter 100—100 korona jutalom díját, melyet az illetőknek a magyar nyelv sikeres tanításáért engedélyezett.

Jelen voltak: *Báthy* Zoltán, *Békési* János, *Békési* Jánosné, *Biczó* János, *Bodnár* János, *Bere* János (Remecz), *Bohleman* Sára, *Balogh* Károly, *Báss* Vilma, *Farkas* Etel, *Gábel* Jakab, *Jánosházi* János, *Istvánffy* József, *Kemény* Andor (Tinód), *Klein* Ab-

rahám, *Kunyhósi* Antónia, *Csordacsicsné*, *Makay* Katalin, *Markovits* Pál, *Nuss* Dezső, *Réz* Mihály, *Réz* M. *Gizella*, *Sipos* Orbán, *Szunyogh* Péter, *Szemes* Imre, *Szabó* Sándor, *Stark* Gyula, *Tóth* Mária, *Vaday* József, *Várad* István, *Vajna* *Gizella* és *Virányi* Győző.

Szunyogh Péter alispán, az egylet elnöke a megjelentek üdvözlése után felolvastatta a választmány évi jelentését, mely hű tükre az egylet működésének; az egylet 17 év óta áll fenn, jelenleg van 45 alapító, 591 rendes, 27 pártoló, 94 működő — összesen: 762 tagja.

Tansegélyben részesültek a vaskóhi (róm. kath.), dédai, sályi és szt.-andrásai (g. kath.), alpári, besnyei, fekete-pataki, kóroji, mézesi, tatarosi, vaskóhi, városkolyosi (gör. kel.), albisi, hajdubagosi, kakadi, magittai, széplaki, micskei, szentpéterszegi és vértesi (ev. ref.), borszegi (áll.) iskolák, összesen 630 korona és 13 fillár értékben. Iskolai jutalmakra: 520 kor. 50 fillért, tanítók jutalmazására pedig 400 koronát fordítottak. A megjutalmazott tanítók: *Pokoty* Kálmán fugyi-vásárhelyi áll., *Gyurányi* Lajos vaskóhi rk. *Straut* Vazul vasandí g. kel. és *Molnár* Antal bagaméri ev. ref. tanítók.

Ezután a számvizsgáló bizottság jelentését olvasták fel, e szerint a bevétel 3971 kor. 82 fillér; a kiadás pedig 3671 kor. 13 fillér s így a pénztármaradvány 300 korona 69 fillér, a vagyon pedig 11840 korona 29 fillér, melylyel szemben a teher: 1700 korona. A számvizsgálók *Mezey* Mihály, *Nyiry* György és *Stark* Gyula részére a fölmentvényt megadták, nemkülönben *Békési* János egyleti pénztáros részére is, valamennyiüknek jvkvileg köszönetet mondtak.

A költségvetés változatlan elfogadása után *Sipos* Orbán kir. tanfelügyelő hazafias erőttől és lelkesedéstől áthatott beszédben adta át a két kitüntetett tanítónak, *Bere* Jánosnak és *Kemény* Andornak a miniszter jutalomdíját.

A gyűlés az elnök lelkes élettelisével ért véget.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Kedd: *Villars* dragonyosai. (Grósz Adél felléptével.)

Szerda: A hálókocsik ellenőre.

Clemenceau. Márkus Emilia vasárnap este fejezte be négy estére terjedő vendégszerplését, melylyel az öt csodálva ünneplő színházi közönségnek kiváló, igazi műélvezetet szerzett. *Dumas*nak ismert drámájában, *Clemenceau*ban játszotta *Iza* szerepét, a mely nagy stílus alakításai egyikét képezi. Kis színházunkat teljesen megtöltő közönség lelkes tapsai s szép virágcsokrok voltak tanujelei annak a hatásnak, melyet a nagybecsű és szingazdag alakítás gyakorolt. Látni és hallani kejl Márkus Emiliát, hogy érthető legyen az az osztatlan lelkesedés és elismerés, mely művészi pályáján kísérte s kísérni fogja. Reményünknek adunk kifejezést, hogy a jövő szezonban bővebben lesz alkalmunk arra, hogy művészetét élvezhessük.

Az előadás jó volt. *Szarvasi* a czimszerpben elfogadható volt, leszámítva, hogy játéka teljesen nélkülözötte az élénkséget. *Deési* erős haladása mindjobban észlelhető. *Benkő* Jolán, *Somogyiné* és *László* Irén az est sikeréhez hozzájárultak.

Willars dragonyosai című vig operát, mely legutóbb *Szoyer* Ilonka vendégszerplésével került színre, újítják fel ma *Grósz* Adélnak a budapesti zeneakadémia végzett nővendékének vendégfellépésével.

A hálókocsik ellenőre. Szerdán este, új szereposztásban a *Hálókocsik ellenőre* című pompás bohózatot újítják fel a színházban.

Kornevillei harangok. Planquette szép muzsikája operettjét újították fel tegnap este nagyon kevesek előtt. Germaine szerepében **Eleméry Klárikával.** Kedvesen játszott s tiszta csengő hangjával szépen adta vissza a bájos melódiákat. A szereposztás egyébként a régi volt.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 242.

Pótbérlet 38.

Ma, kedden, 1902. június 3-án

Villars dragonyosai.

Opera.

S Z E M E L Y E K:

Thibaut, gazdag bérlő	— — —	Béreczi Gyula
Georgette, neje	— — —	T. Pogány J.
Belámy, dragonyos altiszt	— — —	Pintér Imre
Sylvain, szolgáló Thibautnál	— — —	Perényi József
Friquet Rosette, porleány	— — —	Grósz Adél
Egy lelkész	— — —	Csatár Győző
Dragonyos hadnagy	— — —	Lendvay
Egy dragonyos	— — —	Kuttner

HELYARAK: Nagypáholy 7 ft. földszinti és első emeleti páholy 6 ft. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 ft 50 kr. Kőrszék 1 ft 20 kr., Támlászék 1 ft. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vásár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Kezdeté 7 és fél órakor, vége 10 órakor.

Holnap szerdán, június 4-én

A hálókocsik ellenőre.

Vigjáték.

S P O R T.

Torna-verseny.

A m. kir. honvéhadapród iskolában június 1-én, vasárnap délelőtt torna- és vívóversenyt tartottak a növendékekkel, mely minden részében kitűnően sikerült. A parancsnokság, a tanári tisztikar és néhány érdeklődő szakértő szakadatlan figyelemmel kísérte végig a versenyt (8 órától 1-ig).

A növendékek két csoportba osztva úgy a szertornázásban, mint a vívásban jeles kézsültséget tanúsítottak; sőt számosan vannak közöttük olyan kitűnő tornászok, kiknek produkciói bármely hivatásos műtornásznak is dicséretére válnának.

Különösen feltűnt mindenkinek az a könnyed, fegyelmezett és kitartó erő, hajlékonyság, ügyesség és biztosság, melyet a nyújtón, korlátlan, az erőgyakorlatoknál és ugrásnál bemutatottak.

S ez a jeles eredmény dicséri jeles tornatanáruk: **Horváth** Gerő százados, és **Szoboda** Imre főhadnagy vívótanár szakképzettségét és lelkiismeretes működését. Méltán fejezte ki nekik **Mayor** Miklós őrnagy parancsnok teljes elismerését. Megdicsérte az ifjúságot is, azon buzdítással, hogy hivatásuknak csak úgy felelhetnek meg majdan, ha az intézetben nyert lélek és test összhangzatos kiképzését tovább is folytatják.

A hölgyek a legkitűnőbb versenyzők részére két szép ezüst cigarettetartót, a tanári tisztikar szintén két értékes ezüst tárczát adományoztak díjjal. Ezekon kívül a parancsnokság még 30 díjat ajándékozott, melyeket a verseny végén **Mayor** Miklósné urhölgy élénk éljenzés közben osztott ki a következő nyerteseknek:

Az első csoportban az első díjat **Tillmann Aladár**, a másodikat **Bencze Béla** nyerték. Díjakat kaptak még **Csanádi Tibor**, **Falta László**, **Hauter László**, **Gyarmati János**, **Stojka Aurél**, **Blazek József**, **Bocsó István**, **Kovács Tibor**, **Domó Jenő**, **Nádas Jenő**, **Némethi József** és **Székely Aurél**.

A második csoportban **Rapp Dezső**, **Ilyés Sándor**, **Oláh János**, **Galyasi Imre**, **Dinka Gyula**, **Aschenbrier János**, **Peizner József** és **Lenygel Elek**.

Kitűnő vivásért díjat nyertek: **Stojka Aurél** (első), **Blazek József**, **Perger László**, **Bencze Béla**, **Kiss László**, **Herczeg Géza**, **Scheffer Jenő**, **Lemberkovits J.**, **Br. Jeszenák Pál**, **br. Diószegi Tibor** és **Jekelfalussy Pál**.

Az ifjúság élénk hálával fogadta a díjakat, lelkesen éljenzte: a királyt, az intézet szeretett parancsnokát: **Mayor** Miklós őrnagyot s az egész tisztikart. **Horváth** százados és **Szoboda** J. főhadnagyot vállukra emelték, éltették.

A parancsnok megemlékezett a segédoktatókról is, megdicsérte őket és mindegyiknek a szép verseny emlékeül egy aranyat adott át.

A segédoktatók közül **Bach** altiszt néhány mesteri mutatvánnyal gyönyörködtette a nézőket.

Pogány Antal százados, a verseny végén pillanatnyi fénykép felvételeket csinált, melyek kedves emlékül lesznek a remek tornaversenynek.

A „Tornakör“ ünnepéye.

— Torna és foot-bájj verseny. —

Minden ízében kiváló, előkelő, szép, bár nem nagy számú közönség érdeklődése mellett tartotta meg vasárnap délután első idej felépését a Tornakör.

Három óra után a katonai zene hangjai mellett indult ki a sport pavillonból katonás léptekkel a festői kék és piros ingbe öltözött sor, mely a közönség előtt csapatát fejlődve vasbottal tartott ügyes szabadgyakorlatot mutatott be. A csapatot ügyes gyakorlatáért, melyet **Jelinek** Géza, a kör tevékeny és ügybuzgó titkára tanította be, lelkesen megtapsolták.

Utána gyors egymásutánban jöttek a többi szer- és athletikai mutatványok. Így a korlát, magas ugrás, nyújtó, hosszú ugrás, súly dobás, ruo ugrás, futás. Kiváló és remek mutatványokat lehetett látni, úgy, hogy a közönség gyakran adott tetszésének zajos tapsokban kifejezést. A kiváló erők ugyanazok voltak, a kik díjakat is nyertek és a kik alább lesznek felsorolva.

A versenyek után rövid szünet volt, mi alatt a katonazenekar játszott — hogy a csapatok a foot-bájjhoz átöltözhesse. Helyválasztás után rögtön kezdetét vette a küzdelem.

Mint hogy a mi csapataink még nem oly gyakorlottak, hogy összevágó, kiszámított játékok tudnának bemutatni, részt vett a versenyzők kék csapatában két pesti, a footbájjhoz tökéletesen értő és jól játszó fiatal ember: **Kirsteiner** Adolár és **Kodat** Lajos, mindkettő a „Törökvis“ sport-egylet tagjai. Es ilyen tuhátrányos beosztás mellett is a tiszta helybeliekből álló piros csapat fényesen megállotta a helyét. Az első félidőben minden goal rugást, melyet csak a két pesti rugott, kivédtek. Maga a kapuvéd, **Hantke** Emil négyszer, a többit pedig **Aliquander** Ödön, **Gál** Pál és **Missuray** goston akadályozták meg. A második félidőben aztán sikerült a pestieknek két goalt adni s az eredmény = 0 : 2. A zsüri a győztes csapat számára szánt koszorút egész igazságosan nem adta ki, mert a kék csapat az eredményt nem magának, hanem a közöttük résztvevő pestieknek köszönhette.

A foot ball verseny befejezése után osztották ki a nyertesek díját. **Beöthy** László főispán a zsüri elnöke szép szavakkal megelégedésének adva kifejezést, hogy az eredmény így reményen felül jól és szépen sikerült, további kitartásra buzdította a tornakör tagjait. **Mezey** Mihály közjegyző pedig a megjelent zsüri tagoknak és előkelő közönségnek mondott köszönetet.

Ezután a főispán felolvasta a nyertesek nevét, kiknek az eredmény egyszámitás szerint ítélte oda, sajátkezűleg adta át a díszített ezüst érmeket.

Egyszámitás szerint nyertek:

- I. **Szakács** Andor (koszorus érem).
- II. **Montia** Emil.
- III. **Dayka** Endre.
- IV. **Mercsa** Viktor (koszorus érem).
- V. **Gál** Pál.

Kiválás alapján nyertek:

Erdelt Béla hosszú ugrás.**Hantke** Emil magas ugrás.

Egyebekben a tornakör újból bebizonyította, hogy életrevaló, hogy a művelt közönség szemébe kedvelt és így fellépéseit már gyakrabban is megtarthatná. Es szüksége van arra is, hogy érintkezési körét a szomszéd városok hasonló irányú egyleteivel összekapcsolva rendezzen versenyeket, mert kebelében oly tagok vannak, kik rekord javításokra is képesek.

TANUGY.

Vizsgálatok a Kereskedelmi iskolában.

A hittani vizsgálatok az illető hitoktatótól később megállapítandó napokon.

6-án, pénteken: Német társalgó gyakorlatok a középső osztályban.

9-én, hétfőn: Német társalgó gyakorlatok az alsó osztályban.

10-én, kedden: Egészségtan az alsó osztályban (d. u. 3 órától.)

Gyorsírás az alsó és középső osztályban (d. u. fél 3.)

13-án, pénteken: Kereskedelmi számtan, mennyiség-tan, kereskedelmi levelezés a középső osztályban.

14-én, szombaton: Magyar, német, francia nyelv és földrajz az alsó osztályban.

16-ától 18-áig: Szóbeli érettségi vizsgálatok.

19-én esütörtökön: Szóbeli megvizsgálások.

20-án, pénteken: Közgazdasági és jogi ismeretek, könyvvitel a középső osztályban.

21-én szombaton: Vegytan és áruismeret, magyar és német nyelv a középső osztályban.

23-án, hétfőn: Kereskedelmi számtan, mennyiség-tan, kereskedelmi levelezés az alsó osztályban.

24-én, kedden: Francia nyelv, történelem, földrajz a középső osztályban.

A vizsgálatok délelőtt 8 órakor kezdődnek.

A vizsgálatok nyilvánosak lévén, a Kereskedelmi Csarnok iskolabizottsági és választmányi tagjait, a szülőket és a tanügy barátait tisztelettel meghívja.

Nagyváradon, 1802. június hó 1-én.

Az igazgatóság.

ZENE ES MUVESZET.

Vizsgálat — szép muzsikaszóban.

— A zene-iskola záróhangversenye. —

A nagyváradai Zenekedvelők Egyesülete által fentartott nyilvános zeneiskola növendékei nagy szorgalommal készülnek a záróvizsgálatra, a melyet június 8-án nagyszabású hangverseny keretében az egyesület nagy zentermében belépő díj mellett fognak megtartani.

A hangverseny számai az összes fuvó, vonós és ütőhangszereket felölelik s első rangú zeneszerzők minők; **Liszt**, **Weber**, **Sydnei** Shmith, **Wagner** Richard, **Singelée** stb. legnagyobb műveiből vannak összeválogatva és így a záróvizsgálat valóságos művészi esemény számba megy.

Az egyesület derék tanárai: **Herncsirek** István és **Mazalik** József elismerésre méltó igyekezettel készítik elő a hangversenyt.

A részletes műsort a közeli napokban fogjuk közölni.

IRODALOM.

A Szigligeti-Társaságból. A *Szigligeti-Társaság* elnöke felkéri mindazokat, kik az 1901. évben meghirdetett 800 koronás drámapályázatán résztvettek, hogy a pályaműveik kéziratát felől *f. é. június 30-ik napjáig* nála rendelkezni sziveskedjenek; mert ezen határidő leteltével a kéziratok és jelíges levelek meg fognak semmisíttetni.

A társaság ma d. u. 5 órakor tartja választmányi ülését, melynek tárgysorozata a következő:

1. Folyó ügyek.
2. A drámapályázat újbóli meghirdetése.
3. A tagsági díjhátralékok iránti intézkedés, kapcsolatban az alapszabályok egyes hiányainak pótlásával.
4. A Társaság 10 éves fennállásának megünneplése.
5. Esetleges indítványok.

Nagyvárad, 1902. június hó 1-én.

Rádl Odón,
társ. elnök.

Magyar Remekírók. Magyar könyvnek régen volt már oly fényes sikere, mint a *Franklin-féle Magyar Remekíróknak*. Kedvező jelenség ez a magyar olvasóközönség nemzeti érzületére nézve ép úgy, mint irodalmi ízlésére nézve. A mai kozmopolita gondolkodás mellett, az irodalmi ízlés aberrációi közepette jóleső érzéssel tölti el minden magyar embert az a tudat, hogy a nemzeti klaszikusok nemcsak, hogy száműzve nincsenek a magyar házakból, hanem ezeknek szeretettel gondozott családtagjai, a kik táplálják és fen tartják a nemzeti érzést, a magyar gondolkodást, gyönyörködtetnek és lelkesítenek, vigasztalnak és erőt adnak egy szebb jövőben való hithez. Megnyitják a szíveket a poézis örökhatalmu varázslatával; oly nyelven szólnak, melyek dallama a magyar ember lelke mélyéig hat el; magasan lobogtatják a tudás fátylóját, hogy világosság legyen a magyar elmékben. Lapunk, mely örömmel karol fel minden érdemes ügyet, szívesen egyengeti útját a *Franklin-féle Magyar Remekíróknak* a magyar közönséghez. Tesszük ezt annál nagyobb örömmel, mert a *Franklin-féle Magyar Remekírók* első együtetű kiadása az összes magyar klasszikusoknak s mint ilyen a szó leg-szorosabb értelmében nemzeti mű. Lapunk kiadó-hivatala utján 3 koronás havi részletfizetés mellett rendelhetők meg a *Franklin-féle Magyar Remekírók*; e végből a jelen számunkban levő hirdetés rendelőlapja kivágandó és aláírva lapunk kiadóhivatalába küldendő.

Igazságszolgáltatás.

Takács Zoltán bankói. Az egykor ünnepeit Takács Zoltán alig állotta ki a sikkasztásért rárótt büntetést, élére állott egy harmincz tagu szövetkezethez, a mely hamis százasokkal akarta elárasztani az országot. A banda főmestere Takács volt, ő fényképezte a százasokat s meg is indult 200 darab hamis bankóval, hogy azokat Budapesten értékesítse. De itt pórul járt, mert Mandl József feljelentésére letartóztatják s tavaly körülbelül ilyen tájt a budapesti törvényszék elítélte 7 évi fegyházra, nem különben a czinkostársait is. Az ügy felebbezés folytán a budapesti kir. táblára került, a hol a főtárgyalást tegnap kezdték meg *Frenreisz* István elnöklete alatt. Takács Zoltán, ki szintén jelen van a tárgyaláson nagyon rossz színben van. Tekintete bágyadt, egész megjelenése tüdővész ember benyomását teszi. A tárgyalás 4—5 napig el fog tartani.

TAVIRATOK.

Lembergi vértüfűdő.

Lemberg, június 2. (Saj. tud. táv.) A sztrájk nagyon elmérgesedett s a felizgatott kedélyek következtében a polgárság összeütközött a katonasággal. Az izgalom óriási volt s a sztrájkolók oly annyira szorongatták a kirendelt katonaságot, hogy a parancsnok tüzet vezényelt. *A katonák lőttek. A sortüz következtében öt ember meghalt, tíz súlyosan megsebesült,* számosan pedig súlyos sérülést szenvedtek.

Bécs, június 2. (Saját. tud. távir.) A Reichsrath mai ülésén a lembergi vértüfűdő hírére *Dasinszky* interpellálni akart. A szociálisták a miniszterelnököt kívánják látni, aki midőn belép, óriási ordítás tör ki a szociálisták sorából.

— *Itt a gyilkosok feje.*

Körber beszélni akar, azonban a nagy zajban hangja teljesen elvész. *Dasinszky* elégtételt kér, kinek szavaira a folytonos zaj közepette megjegyzi Körber, hogy míg hivatalos értesítést nem nyert, felvilágosítással nem szolgálhat.

Mint hivatalos körökben beszélnek, a sztrájkot *Vereb* lembergi helytartó idézte elő.

Bécs, június 2. (Saját tud. távir.) Kevéssel a Reichsrath ülése után a hivatalos értesítés is megérkezett. A sztrájkolók ugyanis 5 huszárt kövel súlyosan megsértettek. Karddal *husz* munkást és *hármat* puskalövessel sebeztek meg életveszélyesen.

Lemberg, június 2. (Saj. tud. távir.) Délután a sztrájkolók kövel és botokkal felfegyverkezve, újra megtámadták a katonaságot, kik újból sortüzet adtak. Hárman meghaltak, számosan megsebesültek. A sztrájkolók heves akcióra készülnek. Az izgatottság óriási.

A komáromi ev. ref. főgondnokság.

Komárom, június 2. (Saj. tud. táv.) *Tisza* Kálmán örökébe a komáromi evangélikus református egyház főgondnoki székébe *Tisza* István gróft jelölték 20 szavazattal, *Hegedüs* Sándor 2 szavazatot kapott.

Öngyilkos kapitányné.

Nagy-Becskerek, június 2. (Saját tud. táv.) *Görber* Samu honvéd százados ifju és bájos neje *Polczner* Gizella ma reggel föbelőtte magát. Meghalt. Tettének oka pillanatnyi elmezavar. Az öngyilkos nő unoka huga volt *Polczner* képviselőnek.

A délafrikai béke.

London, június 2. A reggeli lapok meglepéssel fogadják a békekötés híreit és úgy a búroknak, mint az angol katonáknak elismeréssel adóznak. A *Standard* azt mondja, hogy a búr nép a legvittebb ellenség, a melylyel a brit és a gyarmati csapatok valaha szembeszálltak. A *Morningpost* a sors szerencsés intézését látja abban, hogy a királyt olyan időben koronázzák meg, a mikor a birodalom erősebb lesz, mint valaha. A *Daily News* azt mondja, hogy most még a háborúnál

is nagyobb feladatot kell megoldani, t. i. egyetértést és jólétet kell hozni a felforgatott országba és meg kell mutatni a búroknak, hogy Anglia a békében épp úgy ki tud tenni, mint a háboruban. A *Daily Telegraph* azt mondja, hogy az a veszedelem, a melyben Anglia forgott s a melyet most legyőzött, halálos volt.

London, június 2. A békekötés híre egész este óriási néptömeg hullámozott az utcákon, hazafias dalokat énekelve. Az összes templomokban szóltak a harangok. — A városban általános a lelkesedés. (M. T. I.)

Budapest, június 2. (Saj. tud. táv.) Két évi hosszú harcz után meg lett kötve a béke a szabadság hősi búrok rovasára.

Elvesztik teljes függetlenségüket.

A lópor és fegyver készletet átszolgáltatják.

Es kiszolgáltatják a felkelő szabadságért küzdött hősokeket.

Szomorú eredmény, még szomorubb jövő.

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Írta: Sienkiewicz Henrik. 10.

— Derék ember vagy! Légy nyugodt, a nerczög szolgálatába fogad!

— Isten a tanum, hogy ez a leghőbb vágyam. Az ő szolgálatában nem fog megrozsdásodni a kardom.

Sacwilichowski éppen fölállott s intett *Skrzetuskinak* is, hogy induljanak hazafelé, amikor egy galambfehér öreg ember lépett az ivóba s egyenesen feléje tartott. *Barnabás* volt, a cserkeszkapitány.

— Hozzád jöttem, — szólt *Sacwilichowski*hoz.

— Akkor gyereink innét, mert itt már nagyon borszagu a levegő.

Skrzetuski is velök ment. Az ajtónál már mohón tudakolta *Barnabás*, hogy érkezett-e hir *Chmielnickij*ről.

— Igen. A szjecsijbe szökött. A bajtársam tegnap a pusztán találkozott vele.

— Akkor hát hiába küldtem futárt *Kudakba*, hogy csipjék el, ha odaérkezik. Oh uram Jézus! uram Jézus!

Barnabás jajgatni kezdett, s társai megkérdezték, hogy mi baja!

— Hát nem tudjátok, hogy milyen fontos irásokat lopott el tőlem? hogy milyen szörnyű hatása lenne annak, ha tartalmukat a kozákokkal közli? Oh Istenem! ha a király nem izen hamarosan háborút a beszurmáuknak, akkor ezekből a papirosokból pattanik a lángragyujtó, a robbantó szikra a puskaporos hordóba!

— Csak nem jósolsz lázadást?

— Nem jósolum, mert már ki is tört! *S Chmielnickij* sokkal jobb vezére lesz a fölkelőknek, mint *Nalewajko* és *Loboda* voltak!

— Ki hallgat majd a lázítására?

— Ki? A *Dnyeper* és a *Dnyester* mentén az egész lakosság, a rendes kozákság, a városok, a fekete tatárok és ez a népség ott, nil — s odamutatott a vásártéren nyüzsgő sokadalomra. A korsumi katonaságnak szánt szürkésfehér ökrök mellett ott heverésztek a hajcsárak, ezek a borzalmat keltően nyers emberek, akik egész életüket a sivár pusztaságon töltötték, a válás fogalmának ismerete nélkül. Külsőjük inkább orgyilkosokra, mint ökröhajcsárookra vallott, undor, rut, rongyokba burkolt emberekre. Birkabőrrel és ökrébőrből volt a ruhájuk: egy darab bőr, a gyapjas vagy szőrös oldalával kifelé fordítva, alóla itt is, ott is előkandikált a fagyos hideg szélben fehérre sápadó meztelen hus. Fegyverök is volt, mindenkinek másfajta.

Ijja, nyila, puzdrája ennek, tatárkardja annak, volt aki kaszával, vagy egy bot végére erősített löállkapocszal fegyverezte föl magát. Mellettük nyüzsgött a sok vándor kereskedő, aki szárított halat, vadhúst, birkzsirt árult, aztán mindenféle tatár, kozák és parasztember, aki sőt, mézet, viaszt, kátrányt vagy szurkot hozott a vásárra. Micsoda gyülelész nép! s minthogy a mai éjszakát a városban kellett tölteniök, hát leitták magukat és mindenfelé dülöngélt a sok részeg. A vásártér közepén hatalmas tűzrakások lobogtak, itt-ott szurkot gyújtottak. Fülsiketítő volt a zsvaj: a tatárok élesen füttyültek, doboltak, az ökrök bögtek, közben pengett a czitera és a vak énekesek teli tüdővel fújták a divatos nótát:

Te fényes sólyom,
Magasra szálló,
Távolba látó! . . .

A kátránytól maszatos, részeg kozákok pedig táncoltak és úgy ordították: hu, hu!
Az ittas durva tömeg láttára Sacwilichowski is osztotta már a Barnabás aggodalmait. Valóban, csak jeladás kellett, hogy föllázadjon ez a rablásra és gyilkolásra tükös hajlamokkal bíró tömeg, amely egész Ukriában ur volt. S mögöttök álltak a sitchi és a saporogiai vajdaságbeliek, akiket ugyan megverték és leigáztak Maslownál, de akik régi szabadságaikra emlékezve tehetetlen dühvel harapdálták a szájukba feszített zablát, s egyáltalán nem tisztelték a hatóságokat. Kifünnően szervezett, összetartó egészet alkottak egyébként s a parasztok, akik e vidéken ugys türelmetlenkedtek és zúgolódtak már, nagyon rokonszenveztek velök. Sacwilichowski elkomorodott. Néki még élénk emlékezetében voltak az ukrániai lázadásnak az idői s vezetőinek, Nalewajkonak, Lobodának és Kremskinek az alakjai, s minthogy Chmielnickijt is ösmerte, jól tudta, hogy ez az ember husz Nalewajkóval és Lobodával ér föl. Egész rettenetességében föltárult már most előtte az a veszedelem, amelyet a szjecsijbe eljutott Chmielnickij rászabadíthat az országra, a kozákok régi kiváltságait és jogait hirdető okiratok fölhasználásával.

— Barnabás uram bizony legjobban tenné, ha maga is a szjecsijbe igyekeznék, hogy ott ellensúlyozza és megtörje a Chmielnickij munkájának a hatását.

— Hiába megyek már én oda. Hiszen a Chmielnickij szökésének a hírére cserbenhagyott a katonáim felerése, s átpártolt ahhoz a gazhoz. Az én időm már lejárt, nekem már csak a sirdomb való, nem a hadvezéri pálcza.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A nem okleveles gazdatisztek értekezlete.

Tegeap délelőtt nagy számban gyülekeztek össze első értekezletükre a budapesti Royal egyik termében az oklevéllel nem bíró gazdatisztek. Sorák Gézát kérték fel az ülés vezetőjéül, aki ezuttal elfoglalta az elnöki széket. Az országos értekezletnek az volt a főcélja, hogy megszerkeszték azt az emlékiratot, amelyet majd küldöttségileg fognak átnyújtani Széll Kálmán miniszterelnöknek, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternek, a képviselőháznak s ott az összes politikai pártoknak.

Az emlékiratban kéri az 1900. évi XXVII. törvényczikk megváltoztatását, mert ezzel a törvénnyel az oklevéllel nem bíró gazdatisztek ki vannak zárva az állami birtokoknál, a kötött birtokoknál s az olyan birtokoknál való alkalmazásból, amelyek tulajdonosa 3000 korona egyenes adót fizet. Pedig Magyarország 9590 gazdatisztje közül 8500 nem bír oklevéllel. A törvény értelmében ezek a gazdatisztek három év letelte alatt kénytelenek lennének más foglalkozás után nézni, mert annyi idő van az átmenetre megszabva. Az értekezlet elfogadja az emlékirat bemutatott

tervezetét s aztán elhatározták, hogy június 8-án Debreczenben is tartanak gyűlést, hogy így a mozgalomban azok is résztvehessenek akik Budapestre nem jöhettek el.

Tiszta buza: 17.30—16.80. Kétszeres buza 13.60—12.80. Rozs 13.20—12.60. Arpa 11.40—10.40. Zab 13.80—13.20. Tengeri: 9.60—9.20. Borsó 34.—. Lencse 40.—. Bab 15.—. Köleskása 23.50. Burgonya 6.40. 100 kiló lángliszt 29.—, zsemlyelisz 28.60. fehérkenyér liszt 27.60, barnakenyér liszt 26.—. széna fuvarral 6.20, szalma 1.30 Szalonna 108.—, 6 kiló zsup-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —12. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.82, Lámpaolaj —.78. 1 liter óbor 1.—. Uj-bor —.72. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.80, Szesz 2.—. 1 mm. kőso 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 68.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—. magyar gyapju —.—. Egy hektoliter óbor 66.—, uj bor 40.—, mész 1.30, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 25.—. köles —. repce —.—, dió 30.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 44.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 28, ezalona 1.20, sertéshus 1.04, juh-hus 64, vares hagyma 28, fog hagyma 68, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kóolaj 44, mm. büköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. löhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Értéktőzsde

Budapest, június 2.

Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allamvasut	—
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzálog	472.—
Szigetvári	—
Wagon-üzlet	—

==== Lapunk kiadóhivatala utján megrendelhető csekély havi részletfizetés mellett: ====

Franklin Társulat kiadása

MAGYAR REMEKIRÓK

A magyar irodalom főbb művei.

Csakis a Franklin-féle **MAGYAR REMEKIROK** gyűjteményében található a magyar klasszikusok összességét, mivel Arany János, Arany László, Bajza József, Czuczor Gergely, Garai János, Kemény Zsigmond, Szigligeti Ede, Tompa Mihály, Vörösmarty Mihály, Vajda János műveinek kiadási joga a Franklin Társulat kizárólagos tulajdonát képezi és azokat más kiadó ki nem nyomathatja.

Minden remekiró munkáit egy kiváló magyar író látja el bevezető méltatással és életrajzzal.

KEDVEZMÉNY A MAGYAR REMEKIRÓK MEGREDELŐINEK.

Shakespeare, Petőfi, Arany, Vörösmarty stb. fordításában s mint ilyen, méltó kiegészítője a Magyar Remekirók-nak

A Magyar Remekirók első 5 kötete (I. sor.) már megjelent; félévenként jelenik meg egy-egy ötkötetes sorozat.

A Magyar Remekirók 3 koronás (Shakspeare színművel együtt 4 koronás) havi részletfizetés mellett rendelhető meg a Rendelő-lap utján, mely kivágandó és megfelelően kitöltve beküldendő a „TISZÁNTUL” kiadóhivatalához.

Shakspeare összes színműveinek új 6 kötetes kiadását, melynek bolti ára, a Magyar Remekirók-éval azonos díszes kötetben, 30 korona, a Magyar Remekirók megrendelői 20 koronáért kapják. Ez az egyedüli teljes magyar

Ezekon kívül benn lesznek a **MAGYAR REMEKIROK** könyvtárában: Balassa Bálint, Berzsenyi Dániel, Csiky Gergely, Csokonai Vitéz Mihály, Deák Ferencz, Eötvös József br., Fazekas Mihály, Gyöngyössi István, Gvadányi József, Kármán József, Kazinczy F., Kisfaludy Károly, Kisfaludy Sándor, Kölcsey Ferencz, Kossuth Lajos, Madach Imre, Mikes Kelemen, Pázmány Péter, Petőfi Sándor, Reviczky Gyula, Széchényi István gr., Teleki László gr., Zrínyi Miklós, Népies Lyra, Népballadák. Kuruczköltészet.

RENDELŐ-LAP.

A „TISZÁNTUL” kiadóhivatala utján ezennel megrendelem a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytárs.-tól Budapest, VIII., Üllői-ut 18.

- A «Magyar Remekirókat» 55 kötetben 220 kor.-ért, fizetendő sorozatunként 20 korona utánvétellel.
- A «Magyar Remekirókat» és Shakspeare műveit 240 koronáért, fizetendő sorozatunként 20 korona utánvétellel.
- A «Magyar Remekirókat» és Shakspeare műveit 240 koronáért, fizetendő 4 koronás havi részletekben.
- A «Magyar Remekirókat» Shakspeare nélkül 220 koronáért, fizetendő 3 koronás havi részletekben.

A gyűjtemény első sorozata megjelent, félévenként jelenik meg egy-egy 5 kötetes sorozat.

A részletek az első szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság pénztáránál Budapesten fizetendő köntérekig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítő nincs. A részletek be nem tartása esetén a folytatólagos kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárat s le nem fizetett részleteket a Társaságnak jogában áll, a portóköltség hozzászámítása mellett, postai megbízással beszedni. A részletek elmulasztása esetében a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű vételára esedékessé válik. A vételár első részlete az első szállításkor utánvétellel.

Lakás és kelet:

Név és állás:

Olvasható aláírást kérünk.

Hajlérték

Budapest, június 2.

Buza októberre	8.01
Buza áprilisa	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	6
Káposzta	96

Hívtallos Arfolyások

* Budapesti Árv. és Pénzügy. 1902 június 2-á

Magyar aranyjárdék 4%	120.75
Magyar koronajárdék	97.90
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4%	120
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	119.80
Magyar földművelésügyi kötvény 4%	98
Italmérési jog megváltási kötvény	100
Horvát-szlavónföldtelephozzántási kötvény	97.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	201
Tiszszabályozás sorsjegy-kölcsön	103
Osztrák jársdékpapírban	101.80
Osztrák járadék ezüstben	101.30
Osztrák járadék aranyban	120.50
Osztrák korona járadék	99.70
Osztrák államsorsjegyek	153
Osztrák magyar bank részvény	16
Magyar hitelbank részvény	711.50
Osztrák hitelintézet részvény	690
Párisi vista	95.22
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19.06
Németbanki márkák	117.27
London vista	240.25
20 márkás arany	28.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Értesítés.

Van szerencsém a közönség szives tudomására hozni, miszerint hosszú éveken a **férfi ruha szabászat** legelőkelőbb ízlését gyakorolva, szabó üzletemet **Olaszi, Fő-utca Széchenyi szállodába helyeztem át**, hol a legfinomabb angol és francia szövetekből elegáns és a legmagasabb kivánalmaknak megfelelő

férfi öltönyöket és felöltöket

jutányos árban készítek. Amidőn a nagyérdemű közönség nagybecsű bizalmáért esedezem, a lelkismeretes, pontos és jutányos kiszolgáltatást előre biztosítva, pártfogást kér

tisztelettel

Tauth József,

183

férfi szabó.

553—1902. számhoz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a Nagyváradi városi kir. járásbírósnak 1902. évi VI. 3845. számú végzésével Dr. Schweiger Ede ügyvéd által képviselt Carl Hachhauser felperes részére **Hevesi Sándor és utóda** alperes ellen 436 kor. 40 fill. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 3359 kor-ra becsült ingóságokra a Nagyváradi városi kir. járásbírósnak fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik, annak a felülfoglalatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyváradon, Zöldfa-utca 40. számú házban leendő megtartására határidőül **1902. évi június hó 18-ik napjának délután 2 órája** tűzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt árucikkek s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttől vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1902. évi május hó 30. napján.

Csathó Jenő,
kir. bír. végrehajtó.

Kálmán Sándor

ékszerész,

Nagyváradi, Szent László-tér 1. szám.

Állandó nagy raktár:

Drágakövek, ékszerek, arany- és ezüst ajándéktárgyak, ezüst evőeszközök és minden e szakhoz tartozó áruból.

Legszolidabb szabott árak.

Mindenmü alakításokat és javítást elvállal.

Telephon 409. szám. 150

Törlesztéses kölcsönt

5%

Vidéki bérházakra, földbirtokra

szerzek minden előleg nélkül még abban az esetben is, ha magasabb kamatu kölcsönökkel vannak megterhelve.

Leveleket forduló postával elintézem.

Sárkány József,

68. Budapest, Váci-körút 21. szám.

Ő cs. és apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A katonai jótékony czélokra szánt

XXII. cs. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák örökös tartományokban **egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték** 17.822 nyeresémet tartalmaz **készpénzben 442.850 korona** összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeresmények kifizetéseért a cs. kir. lottóvédék kezeskedik.

A húzás visszavonhatlanul 1902. évi június hó 12-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál III. ker. Vordere Zollamts-strasse 7. sz. a., továbbá lottógyűjtődékekben, dohánytözsdekben, adó-, posta-, távirtda és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvétők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

162.

A cs. kir. lottóvédéki igazgatóság államsorsjátékok osztálya.

K ö z p o n t i B a z á r

Nagyváradi, Bémer-tér (Fekete-ház.)

Ajánlja kitünő minőségű férfi fehér ²/₂ müil feltünő olcsó szabott árak mellett. — Kitünő *férfi és női bőrkeztlyü*, női, férfi és gyermek harisnyák. Nyakkendők, *eső és napernyők* rendkívül olcsó árban. — Férfi kalapok, sport sapkák, turista ingek. Szappanok. Illatszerek. Fogporok.

Különös alkalom diszműárak és játékok bevásárlására, mert ezen cikkek minden árban kiadásittatnak. *Szép faldiszek, vázák, pelüche árak, majolika és terracota állványok, fali képek, pálmák* és más eféle disztárgyak rendkívül olcsón adatnak el.

Az üzlet reggel fél 8-tól este 7 óráig nyitva.

Szives érdeklődőket kérem szükségleteiket mielőbb beszerezni, mig a választék nagy.

Tisztelettel

A Központi Bazár vezetője
Ajtay Gyula.

Felhívás

Nagyvárad és vidéke n. é. hölgyközönségéhez!

Elvemhez hűen üzletemben mindenkor csakis a **divat legújabb termékeit** árusítom, elhatároztam, hogy az idei nyári évadra beszerzett áruimat, melyek a kedvezőtlen időjárás következtében **telhalmozottan** maradtak raktáromon, **jóval** a rendes szabott áron alól bocsássam áruba.

Ezen olcsóbb eladás e hó 26-án kezdődik és tart e felhívás megszűntetéséig.

Leszállított árban kerülnek eladásra az összes raktáron lévő mosókartonok mosózephirek, francia batisztok, mosógyáskelmék. Körülbel 500 drb színes napernyő, 3 csoport fekete napernyő — az összes francia delaine, rengeteg választéku diszkellékek, és csipkeneműek, teljes raktár **színes** Blouse- és Ruha-selymekben, végre az összes raktáromon található fehér batiszt blous, színes batiszt blous, fekete színes selyemblous, valamint remek kivitelű övek.

A többi árucikkeim is mérsékelt olcsó árban kaphatók.

Tisztelettel

Flegman Ármin,
Bémer-tér.

Hatóságilag engedélyezett

Nagy Végeladás

üzlet felosztás végett

Kárpáti Miklós divatáruházában

Nagyváradon, Zöldfa-utca.

Teljes végeladásra kerül az egész raktár.

Ruha kelmék, Ruhaselymek, Kartonok, Selyembatisztok, Himzett batisztok, Vásznak, Asztalneműek, Kanavászok, Ágyhuzatok, Fügönyök, Ágyterítők, Szőnyegek, Napernyők, Esőernyők, Női és Uri kész fehéreneműek, az összes rövidáru cikkek és még

Több ezer finom divatos cikkek.